

# UJ ÉLET

Szerkesztőség és kiadóhivatal:  
Szeged, Vásárhelyi-sugárút 2.  
Megjelenik minden hé 1-én és 15-én.

SZÉPIRODALMI, TÁRSADALMI ÉS POLITIKAI  
FOLYÓIRAT.

Előfizetési ára:  
Negyedévre . . . . . 180 K.  
Fél . . . . . 360 .

**TARTALOM:** (d. g.): Erdélyi gondolat; Cserzy Mihály: A lovonjáró asszony, regény; Bisztray Gyula: Bizakodás hurján, vers; Juhász Gyula: Gárdonyi Géza; Csanddy György: Őszi karnevál a Kodrán, vers; Udvarhelyi: Pán; Márki Sándor: Irodalom; Fetter Gyula: Dr. Márki Sándor; Ajtay Miklós: Emléksorok Anny L.-hez, vers; Fetter Gyula: Nana, novella; Gyula diák: Bali bég báránycája, elbeszélés; Barbarits Lajos: Mások szüretjén; Kelemen Andor: Mesevilág; Csanddy György: Il duomo, kis regény; Calvus: Akiknek jól megy a soruk.; stb.

## Erdélyi gondolat.

(d. g.) Messze a kéklő hegyektől, messze a zugó erdők sejtelmes szavától, itt a sikalföldön, ahol a kunhalmokat nevezik hegynek, él Erdély sok számkivetett fia, aki úgy menekült az Alma Mater kebelére, mint ahogy a gyermek húzódik anyjához a vihar idején.

Szájról szájra, házról házra megy a röpke hír, hogy itt az ujonnan felállított kolozsvári egyetemen otthont, megértést talál az erdélyi magyar, a székely fiú. És e röpke hírből szent legenda lesz, megdönthetetlen, boldogító hit, hogy itt, ahol nincs hegy, erdő, nincs rohanó hegyi patak, virágos völgy, égig érő meredek bérc, él mégis az, ami mindennél többet ér, él az erdélyi gondolat.

Mi is az az erdélyi gondolat? Mi lehetne más, mint az erdélyi ember lelke? És milyen az erdélyi lélek? Ezerforma és mégis egy.

Ezerforma, mert úgy összefort a természettel, ahogy alföldi lélek talán össze se forrhat soha. Ezerforma, mert ott, otthon, a Királyhágón túl érthetően, hallhatóan. félre nem érthetően beszél hozzánk a hajnal, a délelőtt, a dél, a délután, a nap minden szaka. Kérdezzetek meg egy erdélyi fiút és egyik, mint a másik egyformán fogja elmondani azt a hangulatot, amit benne a piac, a nagy utca, a temető keltett. Oly csodálatos törvényszerűség nyilatkozik meg ebben, amihez foghatót nem találisz sehol a világon. És hozz össze akár tíz erdélyi fiút is és ezer gondolatukon keresztül mindig és mindig, újra és újra megtalálják egymást és soha el nem tér a gondolatuk, a felfogásuk egyben, valamiben, amit úgy hívnak, hogy erdélyi igazság.

És ha van valaki és valami, amire az erdélyi ember gondolkodás nélkül rábizza a sorsát, a gondolkodásának a szentséggé tevését, az az egyetem.

Az egyetem, a régi, híres, semmivel össze nem hasonlítható, mert egyetlen kolozsvári egyetem. Amit úgy szültek a hegyek, völgyek, a székelvek, magyarok, szászok és talán az oláhok is, amit úgy szült Erdély népe, mint ahogy születnek a szükségszerűségek, a sors elkerülhetetlen ajándékai. Amit szült a csavarosnak nevezett és mégis egyenes erdélyi gondolat, amely már ott él minden kis erdélyi elemista gyerek szívében.

Oh, milyen drága nekünk ez a gondolat. Oh, hogy fáj nekünk, amikor idegenek jönnek közénk és másképp magyarázzák az igazságot, mint ahogy mi érezzük. Hogy kérdezzük, mért mondja így, mért teszi így? Hiszen nekünk nem kell más, mi nem értünk mást, csak azt az igazságot, amit az anyatejjel szívunk magunkba, s az, amit anyánknak, a kék hegyek, zöld erdők, csobogó patakok, hallgatag hegyi temetők diktáltak.

Oh, ti tölünk mások, ti alföldi magyarok, testvéreink, de mégse mi, ti megértitek hogy két világrész lakói másképp gondolkozhatnak, értsétek meg hát azt is, hogy Erdély külön ország, külön világ, nekünk a boldogság, a mesék világa, az a világ, ahol minden szép, minden jó, ahol minden, de minden beszélni tud, ahol beszélni tud a vándor felhő, a fű, a fa, a kő, a régi házak, a behorpadt sirok és ahol minden azt mondja: soha el ne hagyj, soha el ne felejt, soha hozzám hűtelen ne légy édes fiam.

Mi fiuk, halljuk ezt, értjük ezt. És hallotta és tudta ezt mindig az Alma Mater is. Hallotta és tudta addig, amíg ott volt a Szamos partján, a házsongárdi temető tövében.

És amint a miénk lett, mindenki, a ki máshonnan is jött Mátyás szülővárosába akkor, amikor még ott voltunk és a mi friss levegőnkét szívta magába a közibénk jövő, úgy legyen most is a miénk, érezzen velünk, soha az erdélyi gondolathoz hűtelen ne legyen az, aki most jön közénk, amikor az erdőket, hegyeket, mese-mondó patakokat csak ideálmodjuk, amikor a gyönyörű álmok világából eljöttünk ide a rideg valóság világába, a mikor a külön ország, külön világ hangja csak a messzeségből elhalóan int felénk, amikor csak reszketve, könnyes szemmel, összetett kézzel int felénk Erdély szelleme: ne hagyjatok el, legyetek az enyéim, vezessétek hozzám az én fiaimat.

Ti, akiket a Sors azzal a szomorú tisztességgel tüntetett ki, hogy a kolozsvári egyetem vezérei legyetek, ha északról, délről, vagy nyugatról jöttetek volna is, nyissátok ki szíveteket, lelketeket Erdély felétek siró hangjának, az elvesztett, mindig, mindig visszasírt hegyek, völgyek, erdők, patakok könyörgésének: a mi fiainkhoz, az erdélyi gondolathoz hűtelenek ne legyetek soha, soha!